

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

94. An ad dispensandum in interstitiis a Diaconatus ad Presbyteratum sit necessaria vtilitas, & necessitas Ecclesiae copulatione? Et apponuntur quinque causae, vt ex qualibet earum possit Episcopus cum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

Hucusque P. Santorus : sed stante praxi S. Penitentiarie non recederem ab affirmatiua sententia, quam etiam communiter tenent Doctores.

RESOL. XCII.

Qua causa sit sufficiens, ut Episcopus possit dispensare in interstitiis ordinum Presbyteratus?

Et notatur, quod recipiens Ordines non seruatis temporum interstitiis absque dispensatione, non incidit in suspensionem, neque in irregularitatem, neque Episcopus illum ordinandi?

Et obseruatur facultatem remittendi interstitia concessam Episcopo ex causis transire in capitulum seu eius Vicarium Sede vacante, quando tamen ex decretis Concilij potest concedere licentiam ordinandi?

Et docetur solos Generales Societatis Iesu, & ab ipsis deputatos posse ex Bulla Greg. XIII. dispensare cum suis subditis Regularibus in interstitiis?

Et an ceteri Superiores Regulares possint quemadmodum Episcopi sess. 25. Trid. cap. 11. & 13. dispensare super temporum interstitiis cum suis subditis? Ex part. 4. tr. 4. & Misc. Ref. 209.

qu. 25. & Lauretus de Franchis de controuersijs inter Episcopos, & Regulares, ponunt declarationem sacre Congregationis tenoris sequentis : An Superiores Regularium possint quemadmodum Episcopi, vt in sess. 25. Trid. c. 11. & 13. dispensare super temporum interstitiis cum subditis suis? Sacra Congregatio censuit, Superiores Regulares non posse dispensare super interstitiis Regularium ordinandorum, sed id pertinere ad Episcopum ordinantem, qui tamen quoad causam dispensandi iudicium suum formare debet ex attestatione superiorum Regularium.

4. Et tandem nota, quod recipiens Ordines non seruatis temporum interstitiis absque dispensatione non incidit in suspensionem, neque in irregularitatem. Ita Lauretus ubi supra, quast. 32. fol. 84. Campanili in diuersis. ius. Canon. vrb. 6. cap. 3. num. 13. & alij; quos citat, & sequitur Barbosa loco citato cap. 13. num. 12. neque Episcopum illum ordinantem, Barbosa num. 11.

Sup. hoc in Ref. not. p. 89. §. vi. & in alijs eius primæ not.

Sup. conten. to in hoc §. supra in Ref. 89. §. vi. & in tom. 1. tr. 5. Ref. 45.

RESOL. XCIII.

Qua causa requiratur ad dispensandum in interstitiis pro Sacerdotio assumendo? Ex part. 6. tr. 8. & Misc. Ref. 23.

§ 1. Respondeo, vtilitas vel necessitas Ecclesie; sed ego adnotauit aliqua quoad hoc in part. 4. tract. 4. resol. 209. nunc verò non deseram apponere verba Ioannis Baptistæ Tiberij Societatis Iesv, quia Codex non amplius inuenitur, sic igitur asserit in instruct. pro Ordinandis, cap. 8. quast. 3. vbi sic ait. Quamuis Sorbo ex S. Antonino 3. part. 1. 14. cap. 16. §. 18. necessitatem Ecclesie dicat esse, cum non sunt alij, qui ordinentur, & Ecclesia indiget Ordinatis: Vtilitatem, cum, etsi sint alij, Ecclesia tamen indiget. Hic tamen videtur nimius rigor; & S. Antoninus loquitur de causa sufficiente ad cogendos clericos ad Ordines sumendos: Minor autem sufficit ad dispensandū. Quare hoc iudicium arbitrio Episcopi remittendum est. Neque enim requiritur necessitas extraordinaria, aut publica, vt etiam notauit Barbosa 2. p. allegat. 18. n. 5. Sed etiam eminens doctrina, vel morum probitas, & ordinandi merita sufficere videntur, spectat enim ad Ecclesie vtilitatem, & necessitatem, vt eorum ratio habeatur, quibus ipsa eget, vt ait Vasquez citandus.

2. Immo valde probabile existimo particulam, ac, quæ habetur in cap. 14. sumendam esse disiunctiue, non copulatiue; cum enim in alijs dispensationibus etiam maioris momenti, sæpè sufficiat Ecclesie vtilitas; immò, & ipsius dispensati, non apparet cur hic non sufficiat. Aut certe verbum, necessitas, late sumendum provt magnam importat vtilitatem; & ita videtur velle Vasquez 3. part. disp. 246. num. 50. & Filiucius tract. 9. num. 3. versic. 5. Et putarim posse Episcopum absque serupulo dispensare cum eo, qui causa studiorum, vt in iis magis proficiat, post ea distulit Sacrorum Ordinum susceptionem, quia Ecclesie summo perē vtilis & necessarij sunt docti Ministri. Et hæc omnia dicta volo secundum mentem Tiberij.

Quæ hic est Ref. antecess. & in Ref. seq. à §. 2.

RESOL. XCIV.

An ad dispensandum in interstitiis à Diaconatu ad Presbyteratum sit necessaria vtilitas, & necessitas Ecclesie copulatiue?

Et apponuntur quinque causæ, vt ex qualibet earum possit

D d 2

Sup. hoc in Ref. seq. & in Refol. 1. post seq. à §. 1.

Sup. conten. to in hoc §. late in tom. 5. tr. 5. Ref. 16.

Sup. conten. to in hoc §. in Ref. not. leg.

Quæ hic est supra Refol. 89. & in alijs eius primæ annot.

Tom. II.

possit Episcopus cum præditiis dispensare.
 Et an ad minores Ordines, & Tonsuram merè arbitriū
 Episcopi sufficiat ad dispensandum?
 Et docetur posse Episcopum eodem die primam Tonsuram, minores Ordines, & Subdiaconatum conferre.
 Et notatur Episcopum non posse dispensare ab interstitiis familiarum suam aliis non sibi subditum.
 Et aduertitur posse Regulares omnes ex privilegio ubique extra tempora à iure statuta ab Episcopis ordinari, & quibusvis Ordines initiari? Ex part. 10. tit. 11. & Misc. 1. Ref. 10.

Sup. hoc in
 de bus præ-
 cedentibus
 Ref.

§. 1. Causa est practicabilis. Suppono quod causa dispensandi in interstitiis duæ referuntur à Tridentino, *sess. 23. cap. 11. 13. & 14. de reform.* nempe necessitas, & utilitas particularium Ecclesiarum. Per Ecclesie utilitatem intelligit, quando pauci sunt Ministri Ecclesiastici idonei: & tunc utilis est Ecclesie aliquos ordinare ad Ecclesie ministerium, & maiorem etiam ornatum, ac splendorem. Per necessitatem intellexit, quando deficerent Ministri, nec possent suppleri per iam ordinatos Ecclesie onera, tam in Missarum celebratione, quam in aliis Ecclesiasticis ministeriis; sed iudicare quanam sit Ecclesie utilitas, aut necessitas, Episcopi arbitrio relinquuntur.

2. Hoc supposito, ad questionem propositam affirmatiue respondet Castrus Palus *tom. 4. tract. 27. punct. 13. num. 7.* Marchinus *de sacram. ordin. tract. 2. part. 2. cap. 3. num. 2.* ubi sic ait: Debet Episcopus maiorem causam utilitatis, aut necessitatis expostulare in eo eum quo dispensaret in interstitiis à minoribus ad Subdiaconatum, vel à Diaconatu ad Presbyteratum, quam à Subdiaconatu ad Diaconatum, quod etiam Concilium ponderasse videtur: nam ubi *cap. 11. in ascensu à minoribus ad Subdiaconatum* meminit Ecclesie utilitatis, aut necessitatis disunctiue, postea *cap. 13. agens de promouendo à Subdiaconatu ad Diaconatum*, dispensationem ab huiusmodi interstitiis soli Episcopi arbitrio relinquunt. Sed *cap. 14. agens de promouendo à Diaconatu ad Presbyteratum*, utramque causam copulatiue his verbis exigit. *Ad Presbyteratus ordinem non assumatur, nisi qui ad minus per annum integrum in Diaconatus ministraverint, nisi ob Ecclesie utilitatem, ac necessitatem aliud Episcopo videretur.* Vbi vides, Conciliū in Presbyteratu vsum esse particula copulante: at in ascensu à minoribus ad Subdiaconatum, vsum fuisse particula aut, quæ significat disunctionem, ut multo maiorem in Presbyteratu suscipiendo, quam in aliis Ordinibus dispensationis causam exigendam deoraret. Ita Marchinus, Bonacina etiam *de sacram. disp. 8. g. 5. punct. 6. num. 2.* grauiorem causam putat requiri in dispensatione interstitiorum inter Diaconatum, & Sacerdotium, quam inter ceteros Ordines: nam Tridentinum in dispensationibus interstitiorum inter minores Ordines requirit solum arbitrium Episcopi; in dispensationibus verò interstitiorum inter minores, & maiores Ordines exigit necessitatem, aut Ecclesie utilitatem, ac tandem in dispensatione inter Diaconatum, & Presbyteratum postulat Ecclesie utilitatem, & necessitatem. Vnde colligit Bonacina non sufficere utilitatem, requiri etiam necessitatem propter particula, *Et*, coniunctiuam.

3. Sed Dicastillus *de sacram. som. 1. tractat. 6. disp. 1. dub. 23. num. 351.* docet, quantum attinet ad minores Ordines, & Tonsuram merè arbitrium Episcopi sufficere, dummodo non sit causa, quæ rationabiliter cogat ad negandum: nimirum docet, Principium Ecclesiasticum etiam in his rebus

posse gratia prosequi, & fauores accedentes, & postulantes, alioquin non indignos. Ideoque merito Concilium hoc permisit arbitrio Episcopi, utrumque quando ordinandi sunt aliunde venientes ex aliis oppidis, seu locis eiusdem Diocesis: nec enim oportet illos cogere pro vnoquoque gradu ex quatuor minoribus ire, & redire: atque ad summum hæc solum causa (si causa requiritur) sufficiens est. Quod verò attinet ad minores Ordines nihil placet maiori consideratione opus esse ab interstitiis tamen, etiam inter Diaconatum, & Presbyteratum, sola utilitas, etiam non sit necessitas: illa enim particula coniunctiua, *Et*, non solum copulatiua, sed distributiue potest sumpta ut sufficiens utilitas, & sufficiens necessitas, ut alterutra postulare fiat: quidquid in contrarium sentiant aliqui, vbi ab eodem Bonacina. Hæc omnia Dicastillus

4. Verum Auerla *de sacram. Ordin. quest. 9. sect. 9.* & alij communiter, asserunt, quod Concilium requirit coniunctiue utilitatem, & necessitatem; idè non audeo ab ista sententia discedere. Non putant tamen aliqui sententiam Parisiensi Castellum improbabilem. Et idè Trullench *de sacram. lib. 6. capite unico, dub. 9. numero 7. sic ait* Bonacina, & Barbosa obseruant in dispensatione interstitiorum inter Diaconatum, & Sacerdotium perire Concilium non solum utilitatem Ecclesie, sed etiam necessitatem: nam docent particula, *Et*, esse copulatiua; est alij recentiores oppositum non improbabiler sentiant, nempe sufficere etiam, tum vel utilitatem, vel necessitatem Ecclesie, pro ut expedire iudicauerit Episcopus. Ita ille.

5. Et quia easus dies accidit, nota primò cum Leandro *de sacram. tom. 2. tract. 6. disp. 11. quest. 21.* quod prima causa, ut Episcopus dispense in interstitiis est necessitas, & utilitas Ecclesiarum. Per necessitatem Ecclesie intelligit Concilium quod deficiunt omnino ministri; ita ut per ordinatos onera Ecclesie tam in Missarum celebratione, quam in Ecclesiasticis ministeriis suppleri nequeant. Per utilitatem verò, quando pauci sunt ministri idonei. Secunda causa dispensandi in interstitiis, est etiam pro uicta ordinandi, cum grauitate, & integritate coniuncta. Tertia est arctatio recipiendi Diaconatum, & Presbyteratum, ratione Beneficij recepti, vel recipiendi; ex Tridentino *sess. 7. cap. 10. de reformatione*. Quarta est, magna virtus ordinandi, aut excellentes in litteris profectus. Quinta denique causa dispensandi ab interstitiis cum aliquo, est studium in aliqua vniuersitate; ut scilicet, media Missarum celebratione, se possit in studiis sustentare.

6. Nota secundò, quod Dicastillus *ubi supra. n. 352.* docet etiam, quod ego in *part. 9. factis firmo* ui, posse scilicet Episcopum eadem die primam Tonsuram, minores Ordines, & Subdiaconatum conferre: & restatur se sæpius ab Episcopis hoc factum videri.

7. Nota tertio, quod Marchinus *de sacram. Ordin. tract. 3. part. 7. cap. 4. num. 3.* nominatim cetera me, & Ioann. de la Cruz Dominicanum, tenent Episcopos non posse dispensare ab interstitiis familiarum suam, aliis non sibi subditum. Sed me citate, pro nostra sententiam contra Marchinum tenet Pater Auerla *de sacram. Ordin. quest. 3. sect. 9. §. Relinquunt tamen.*

8. Nota quarto, me sæpius docuisse, posse Regulares omnes ex privilegio ubique extra tempora à iure statuta ab Episcopis ordinari. Et ita nouit

